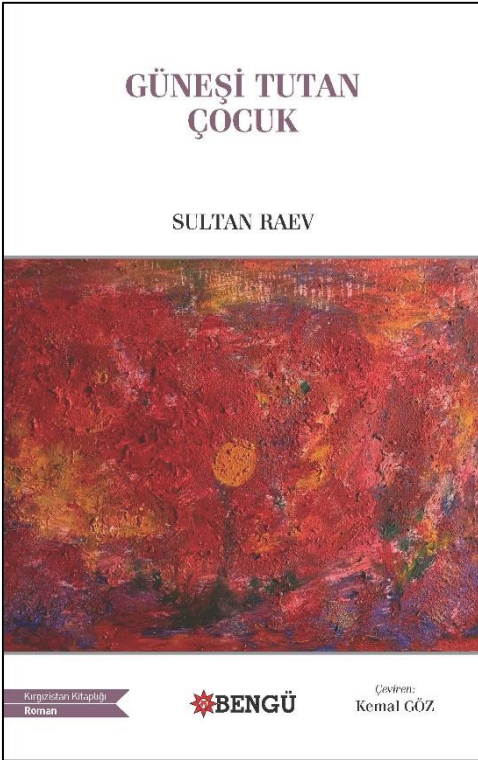

RAEV, Sultan (2022). *Güneşi Tutan Çocuk*. Çev. Kemal GÖZ

(Ankara: Bengü Yayıncılık, 112 s. ISBN: 978-625-7403-92-4)

Fatma UYSAL AKMAN
ORCID: 0000-0002-3123-2715

DOI: 10.5281/zenodo.7464386

Sultan Raev tarafından kaleme alınan *Güneşi Tutan Çocuk*, Ekim 2022'de Bengü Yayıncılık aracılığıyla okurlarla buluştu. Toplam 112 sayfadan oluşan roman 13.5x21.5 boyutlarındadır. Çevirmeni ise, daha önce de Raev'den çeviriler yapan Kemal Göz'dür. Kitabın ismi, kapağın üst kısmını ortalayacak şekilde sunulmuştur. Onun hemen altında yazarın adı yer almaktadır. Kapağın ortasında, Sultan Raev'e ait olan bir tablonun görseli kullanılmıştır. Tabloda kırmızı ve turuncu renkler hâkim olup ortasında Güneş'i anımsatan sarı renkli bir yuvarlak bulunmaktadır. Kırmızı rengin yoğun olması, Güneş'in en sıcak olduğu zamanı hatırlatmaktadır. Bu açıdan bakıldığında, tablo ile kitabın adı uyum içindedir.

Kitabın arka kapağında ise Sultan Raev'in resmi, kitabın adı ve 6 akademisyenin kitaba dair görüşleri yer almaktadır. Buradan hareketle, yayımlanmadan önce kitabın ilgili akademisyenlerce okunduğu ve olumlu eleştiriler aldığı söylenebilir.

İlgili Yazar: Fatma UYSAL AKMAN
Yüksek Lisans Öğrencisi, Karamanoğlu Mehmetbey
Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve
Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Karaman.
fakman3619@gmail.com

Başvuru Tarihi / Received: 09.11.2022
Kabul Tarihi / Accepted: 30.11.2022

Kitabın kapağını açınca okurları eserin, yazarın ve çevirmenin ismi karşılamaktadır. Sonraki sayfada ise kitabın basım bilgilerini ve yazarın özgeçmişini görmekteyiz. Buradan edindiğimiz bilgiye göre Sultan Raev, Kırgızistan'ın yetiştirdiği önemli bir devlet adamıdır. Yapmış olduğu üst düzey devlet görevlerinin yanında, ünü Türk dünyasının sınırlarını aşan iyi bir yazar olduğu da görülmektedir. "Kırgız Cumhuriyeti Halk Yazarı" unvanına da sahip olan Sultan Raev, pek çok ülke ve uluslararası kuruluş tarafından çeşitli ödüllere layık görülmüştür. Yazarın özgeçmişinden sonra, "Bismillahirrahmanirrahim" yazısının altında çevirmenin şu notu yer almaktadır: "Eşim Ayperi'ye ve Ertuğrul'a! Aslan oğluma." Çevirmenin ithaf cümlesinden sonra beşinci sayfada roman metni başlamaktadır. Eser kendi içinde 12 bölümden oluşmakta olup "1985-Bişkek" notuyla son bulmaktadır.

İki farklı hikâyenin anlatıldığı eserde olaylar, insanda merak duygusu uyandıracak şekilde kurgulanmıştır. Bir hikâyeden diğerine geçerken duygu kaybolmamakta, aksine okur kendini diğer hikâyenin de merkezinde bulmaktadır. Sonbaharın gelmekte olduğu bilgisiyle başlayan eserde, ilk olarak Sıçan Ana ve yavrularından bahsedilmektedir. Bu esnada, yerine baraj yapıldığı için oradaki köyün taşındığı bilgisi okurlara verilmektedir. İlk başta Sıçan Ana ve yavrularından bahsedileceği düşünülürken eser, ikinci bölümde kahramanlardan ilki olan Basit Reis'in hikâyesiyle devam etmektedir. Okuyucu, Sıçan Ana'nın anlatımından sonra bu kez de Basit Reis'e dair neyin anlatılacağını merak etmektedir. Basit Reis bölgenin ileri gelenlerindedir; herkes tarafından saygı duyulan, her dediği yapılan bir kişidir. Ancak artık Basit Reis, hasta yatağındadır ve son nefesini vermek üzeredir. Romanda anlatılan diğer hikâye, kimsenin adını bile bilmediği çocuğun hikâyesidir. Çocukla ilgili kısımlar hayli duygusal bir anlatımla sunulduğu için bu bölümlerde okurların çocuğa karşı acıma hissi uyanmaktadır. Çocukla ilgili bölümler okunurken kitabın isminin bu çocuktan dolayı verildiği de anlaşılmaktadır. Çünkü çocuğun en büyük hayali, Güneş'i yakalamaktır. Her gün Güneş'i yakalamak için koşmakta, gece olmasını hiç istememektedir. Dünyada nefret ettiği tek şey, gecedir. Ancak bir gün hiç sevmediği şey olan karanlığa boğulur ve ölür. O gün Basit Reis de son nefesini vermiştir. Görünüşte köyde iki cenaze vardır. Ancak herkesin saydığı Basit Reis ile aynı gün ölen çocuk, böyle önemli bir günde öldüğü için hatalıdır. Pek çok seçkin kimsenin katılacağı bir tören düzenlenecektir ve o esnada mezarlıkta sadece Basit Reis'in cenazesi olmalıdır. Adı bilinmeyen çocuk gibi bir delinin Basit Reis'le aynı anda defnedilmesi kabul edilebilir bir durum değildir. Eserin bu bölümlerini okurken güçlü olanların hep mi haklı görüldüğünü, niçin ölümden bile eşitlik olmadığını sorgular okurlar. Bir taraftan da bu haksız

düzenin değiştirilip güçsüzlerin de kazandığı bir dünyanın hayalini kurarlar. Ölüm yatağındaiken yaptığı hataların çok olduğunu düşünen Basit Reis'in cenazesi büyük bir kalabalıkla defnedilir. Köyün muhtarı Mital'in, Basit Reis'le ne işler karıştırdığı da bu esnada okurlara sunulur. Yani Basit Reis'in o kadar da sevilip sayılacak birisi olmadığı alttan alta anlatılır. Ama tek suçu "Güneş'i yakalamaya çalışmak" olan çocuğu, onunla aynı yere gömmek istemezler; çocuğun mezarını eski mezarlık olarak bilinen ve herkesin unuttuğu yerde kazdırırlar. Çocuğun mezarı sarhoşlar tarafından kazılıp sessiz sakin bir şekilde defin işlemi yapılırken okurlar şu soruyu sorarlar: "Bu nasıl adalet?" Güneş de çocuktan yanadır sanki. Çocuğun ebedi yatacağı yere defnedildiği gün daha bir kırmızıdır. Çünkü Güneş, o gün gördüğü haksızlıklardan, adaletsizliklerden yorulmuştur. Güneş'in her zamankinden daha kırmızı battığını, bir tek ölen çocuğun can arkadaşı fark eder.

Güneş'i Tutan Çocuk'ta iki farklı hikâye olarak başlayan olaylar, sonradan birbiriyle bağlantılı şekilde ilerlemektedir. Bir taraftan iki kahramanı yakından tanımaya başlayan okurlar, bir taraftan da hayatı sorgulamakta, gördüğü haksızlıklara karşı isyan etmektedir. Küçük çocuğa yapılanlar, okurların vicdanlarını sızlatmaktadır.

Sultan Raev, olaylar arasında geçiş yaparken okuru hep canlı tutmakta; bir hikâye okunurken diğerinde neler olduğu merak edilmektedir. Aynı zamanda romandaki canlı tasvirler, okurun olayların içinde kalmasını ve o anları yaşıyormuş gibi hissetmesini sağlamaktadır. Çok kısa bir zamanda geçen, sınırlı mekânların kullanıldığı, çok az kişi etrafında cereyan eden eserde Sultan Raev, okuru kitabın içine çekip romanı bir solukta okumalarını sağlamıştır. Bu noktada, çevirmen Kemal Göz'ün hem Kırgız Türkçesine hem de eserin yazıldığı kültüre vakıf olduğunu da belirtmek gerekir. Özgeçmişinden öğrenildiği kadarıyla uzun yıllar Kırgızistan'da bulunan çevirmen, Kırgız Türkçesine ve Türkiye Türkçesine ne kadar hâkim olduğunu kullandığı dilden hissettirmektedir.

Eser; okuyucuyu olayların içine çekmesi, hayatı sorgulatması, aynı zamanda okurları yapmış oldukları hatalar üzerinde düşünmeye sevk etmesi bakımından dikkate değerdir.

Keyifli okumalar...